

1. 9. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Smlouva uzavřená mezi studentem a soukromou vysokou školou jako smlouva spotřebitelská - náleží Ústavního soudu ze dne 5. února 2025, sp. zn. IV. ÚS 2093/24

Ústavní soud v tomto případě řešil otázku, zda smlouva uzavřená mezi studentem a soukromou vysokou školou je smlouvou spotřebitelskou. Stěžovatelka se u Ústavního soudu domáhala zrušení usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. dubna 2024, č.j. 33 Cdo 2156/2023-215, který zamítl její dovolání, čímž dle stěžovatelky porušil její ústavně zaručená práva zakotvená v čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatelka uzavřela dne 24. srpna 2020 smlouvu o studiu s obchodní společností AMBIS vysoká škola, a.s. (dále jen „vedlejší účastnice“), která se po ní následně domáhala zaplacení školného za akademický rok 2020/2021, přestože stěžovatelka studium ke dni 6. října 2020 ukončila. Jako důvod pro odstoupení od smlouvy stěžovatelka uvedla rozpor s dobrými mravy a jednostrannost smlouvy, vedlejší účastnice se však žalobou domáhala zaplacení školného ve výši 45 800 Kč.

Soud prvního stupně žalobě vyhověl a uvedl, že právní úprava v oblasti ochrany spotřebitele na tento typ smlouvy nedopadá, a s tímto názorem se ztotožnil i Krajský soud v Praze. Stěžovatelka podala proti rozsudku dovolání, jelikož byla přesvědčena, že soudy smlouvu o studiu špatně vyložily, že jde o spotřebitelskou smlouvu, a proto není významné, že „hodnota sporu“ nedosahuje 50 000 Kč. Nejvyšší soud se jejím dovoláním nezabýval a odmítl ho jako objektivně nepřijatelné. Stěžovatelka se tak obrátila na Ústavní soud.

Z odůvodnění

Žalobní nárok v podobě neuhrazeného školného vyplýval ze soukromoprávního vztahu ze spotřebitelské smlouvy a uplatní se zde tedy zákonná výjimka z vyluky civilního dovolání, kterou však Nejvyšší soud odmítl použít. Ač soukromé vysoké školy plní veřejné úkoly a naplňují veřejný zájem, nemění to nic na spotřebitelské povaze smluvního vztahu studenta a soukromé školy.

Ústavní soud se nejprve zabýval pojmovými znaky spotřebitelské smlouvy a spotřebitelského práva Evropské unie, aby mohl posoudit, zda se v nynějším případě o spotřebitelskou smlouvu jedná či nikoliv. Spotřebitelská smlouva má kořeny v právu EU, v českém právním řádu se jí rozumí smlouva, kterou mezi sebou uzavírají spotřebitel a podnikatel (§ 1810 občanského zákoníku), kdy tato úprava není omezena pouze na určitý smluvní typ nebo určitý charakter plnění. Judikatura Nejvyššího soudu však vychází z toho, že poskytování vysokoškolského vzdělání vylučuje obchodní společnosti poskytující vzdělání ze spotřebitelského práva. Vychází přitom z judikatury Soudního dvora EU, na kterou se i Ústavní soud zaměřil.

Soudní dvůr došel v této judikatuře k několika závěrům.^[1] Zaprvé dospěl k tomu, že pojem podnikatele se musí vykládat široce a zahrnuje všechny fyzické i právnické osoby, které vykonávají

výdělečnou činnost, přičemž nezáleží na tom, zda se tak děje v soukromém či veřejném zájmu. Dále Soudní dvůr zdůraznil, že při určování toho, zda se jedná o podnikatelskou činnost nebo ne, je nutné přihlídnout ke všem skutkovým okolnostem, a že by soudy měly mj. přihlížet k tomu, zda dotčená osoba vykonává svou činnost soustavně, a zda tak činí za účelem dosažení zisku, případně zda může být v lepším postavení. Na základě tohoto tedy Ústavní soud uvedl, že není pravdou, že by vysokoškolské vzdělání nemohlo být nikdy předmětem spotřebitelské smlouvy. Důležité je, jakým způsobem vzdělávací zařízení financuje svou činnost. Pokud studenti musí platit poplatky nebo školné za účelem přispění na náklady vzdělávacího systému, ale jsou převážně financovány z veřejných prostředků, nejedná se o službu podle práva EU. Pokud je ale vzdělávací instituce financována převážně ze soukromých prostředků, tedy poplatky placené rodiči či žáky, jedná se o službu ve smyslu práva EU, jelikož je zde cíl, které instituce sledují a spočívá v nabízení služeb za úplatu.

V dalším bodě nález se Ústavní soud věnoval aplikaci na nynější případ. V té posuzoval jednotlivé argumenty, které Nejvyšší soud použil. Prvním argumentem byla jeho prejudikatura, jmenovitě usnesení ze dne 26. října 2016 sp. zn. 33 Cdo 4532/2014 a z rozsudku ze dne 17. října 2019 sp. zn. 33 Cdo 3805/2018. Druhým argumentem, o který se Nejvyšší soud opíral, je unijní pojem služby a třetím argumentem byl čl. 33 Listiny základních práv a svobod, jelikož studiem na vysoké škole studenti toto své právo vykonávají. Všechny tyto argumenty zdůrazňují povahu činnosti vysoké školy a tedy to, že vysoké školy poskytují vzdělání a nejedná se tak o klasické podnikatele, přestože tak soukromé školy činí za úplatu. Dle Ústavního soudu však tato argumentace neobstojí a Nejvyšší soud pochybil, když smlouvu mezi soukromou vysokou školou a studentem vyhodnotil jako nespotebitelskou.

Ústavní soud zejména uvedl, že argumentace Nejvyššího soudu týkající se poplatků za studium je absurdní a v realitě neobstojí, jelikož si zaměnil poplatky vybírané veřejnými vysokými školami a poplatky vybírané soukromými vysokými školami. Právě tyto poplatky bývají často velmi vysoké a slouží ke kompletnímu financování vysoké školy. Tyto poplatky navíc mohou být, a velmi často i jsou sociální překážkou pro přístup ke studiu. Soukromé a veřejné vysoké školy by tedy měly být důrazně odlišeny co se týče poplatků, jelikož v zákoně o vysokých školách jsou také důrazně odlišeny. Navíc Ústavní soud uvedl, že ani veřejnoprávní povaha činnosti soukromé vysoké školy nemá vliv na to, zda se smlouva mezi těmito subjekty vymezí jako spotřebitelská či nikoliv. Hlavním kritériem při určování je, že soukromé vysoké školy financují svou činnost z poplatků, které jim studenti a rodiče poskytují, a jedná se tak o službu ve smyslu článku 57 Smlouvy o fungování EU, jelikož sleduje cíl, který spočívá v nabízení služeb za úplatu.

Ústavní soud tedy touto svou argumentací potvrdil, že stěžovatelka spotřebitelkou je a vysoká škola, která se po ní žalobou domáhala zaplacení školného tak jednala v rámci své podnikatelské činnosti a smlouva mezi nimi uzavřená byla smlouvou spotřebitelskou.

Závěrem soud tedy shrnul, že Nejvyšší soud nesprávně vyložil pojem služby, kladl přílišný důraz na povahu podnikatelské činnosti, a přestože plní veřejné úkoly a naplňují veřejný zájem, smlouvy uzavřené mezi soukromou školou a studentem jsou smlouvami spotřebitelskými.

Komentář

Ústavní soud tímto nálezem po mnoha letech změnil nastolenou praxi smluv o studiu, kterou nastolil Nejvyšší soud, dle kterého smlouvy o studiu uzavřené mezi studenty a soukromými školami spotřebitelské nebyly. Ačkoliv poskytování studia může být službou, tak je běžné, že peněžní prostředky získané ze školného jsou investovány zpět do této instituce pro zajištění jejího chodu. Je potřeba mít na zřeteli, že soukromé školy jsou závislé na zaplaceném školném a v případě, že se rodiče žáků studujících na dané soukromé škole rozhodnou, že chtějí odejít, tak ochrana spotřebitele

rodičům poskytuje vynikající prostředek. Na druhé straně je to ovšem právě soukromá škola, která se může v důsledku odchodu vícero žáků dostat do existenciálních problémů. Zároveň je nutné zmínit, že základní školy nemohou dle školského zákona ukončit studium žáka, který plní základní školní docházku (vyjma extrémních případů - např. vyloučení v případě závažného zaviněného porušení povinností). Z tohoto dle názoru autora vyplývá, že nelze, aby byly smlouvy se soukromými základními školami smlouvami spotřebitelskými. Rodičům a žákům by se v takovém případě dostávalo dvojnásobné ochrany - jednak dle školského zákona, jednak dle zákona o ochraně spotřebitele, což lze považovat za porušení rovnosti subjektů.

Dle názoru autora tak není možné shora zmíněný judikát Ústavního soudu paušálně použít na veškeré smlouvy o studiu a je nutno přistupovat ke každé soukromé škole a smlouvě o studiu na této škole individuálně, což ve své judikatuře opakovaně zmiňuje i Soudní dvůr EU. Pokud se totiž jedná o menší instituce, které nejsou přeplněny žáky, aby jim zajistily co nejkvalitnější vzdělání, odřeknutí některým z žáků bez možnosti sankce ze strany školy by pro tyto instituce mohlo být likvidační. Je proto nutné mít toto na zřeteli a poskytnout určitou míru ochrany i těmto institucím. Otázkou je, kde určit hranici mezi tím, zda je škola dostatečně finančně soběstačná na to, aby pro ni odstoupení od smlouvy o studiu bez povinnosti uhradit školné nebyla likvidační, a kdy se již jedná o školy, které by se, byť jen při odstoupení několika žáků, dostaly do finančních problémů. Opět je tedy potřeba zdůraznit, že je nutné posuzovat v jednotlivých případech instituce individuálně, a ne všechny označit nálepkou poskytovatelů služeb a smlouvy o studiu smlouvami spotřebitelskými.

Anna Růžičková,
právní asistentka

Mgr. Petr Procházka,
advokátní koncipient

[Advokátní kancelář Klára Samková s.r.o.](#)

Španělská 742/6
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 239 390
E-mail: lawyers@lawyers.cz

---

[1] Jednalo se o rozsudek Zentraler zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs ze dne 3. října 2013, C-59/12, rozsudek Kamenova ze dne 4. října 2018, C-105/17 a rozsudek Karel de Grote - Hogeschool Katholieke Antwerpen ze dne 17. května 2018, C-147/16

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)